

1 (Sem-4) SAN 3

2025

SANSKRIT

Paper : SAN0400304

(History of Vedic Literature)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

Answer either in English or in Sanskrit

UNIT—I

(Samhitā)

(Marks : 15)

1. Answer the following questions in brief : 1×3=3

निम्नलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि प्रदेयानि—

(a) How many Maṇḍalas are there in the
R̥gveda?

ऋग्वेदे कति संख्यकानि मण्डलानि सन्ति?

(b) Who is the God of the first hymn of the
R̥gveda?

ऋग्वेदस्य प्रथमसूक्तस्य देवता का?

(2)

(c) What is the other name of the 'शुक्लयजुर्वेद'?

शुक्लयजुर्वेदस्य अपरं नाम किम् अस्ति?

2. Give short introduction on any one of the following : 2

निम्नलिखितयोः एकतरस्य संक्षिप्तः परिचयः प्रदेयः —

(a) Hymn

सूक्तम्

(b) Seer

ऋषिः

3. Answer any one of the following questions : 10

अधोलिखितानां प्रश्नानां कस्यापि एकस्य उत्तरं प्रदेयम्—

(a) Give a short introduction on the Vedic literature:

वैदिकवाङ्मयस्य संक्षिप्तमेकं परिचयं ददतु।

(b) Write a note on the Rgveda.

ऋग्वेदमाश्रित्य प्रबन्धमेकं लिखत।

(c) Prepare a note on the dialogue hymns of the Rgveda.

ऋग्वेदस्य संवादसूक्तमाश्रित्य एकः प्रबन्धः लेखनीयः।

(Continued)

(3)

UNIT—II

(Brāhmaṇa)

(Marks : 15)

4. (a) With which Veda is the ऐतरेयब्राह्मणम् attached? 1

ऐतरेयब्राह्मणं कस्य वेदस्य अन्तर्गतम्?

(b) Answer any two of the following : 2×2=4

अधोलिखितेषु कस्यचिद् द्वयस्य उत्तरं प्रदेयम्—

(i) What is the subject matter of the Brāhmaṇa text?

ब्राह्मणग्रन्थस्य विषयवस्तु किम्?

(ii) What is अर्थवाद?

अर्थवादस्य कोऽभिप्रायः?

(iii) Write two names of the Sāmavedic Brāhmaṇas.

सामवेदीय-ब्राह्मणग्रन्थद्वयस्य नाम लिखत।

5. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

अधोलिखितेषु किमपि द्वयमाश्रित्य टिप्पणी लेखनीया—

(a) ऐतरेयब्राह्मणम्

(b) शतपथब्राह्मणम्

A25/828

(Turn Over)

(4)

(c) तैत्तिरीयब्राह्मणम्

(d) गोपथब्राह्मणम्

UNIT—III

(Āraṇyaka and Upaniṣad)

(Marks : 15)

6. (a) What is the meaning of the term 'Āraṇyaka'?

1

'आरण्यक' इति शब्दस्य कोऽर्थः?

(b) Answer any two of the following : 2×2=4

कस्यचिद् द्वयस्य उत्तरं प्रदेयम्—

(i) What are those prime contents of the ऐतरेय-आरण्यकः?

ऐतरेय-आरण्यकस्य मुख्याः प्रतिपाद्याः विषयाः के सन्ति?

(ii) What is the characteristic feature of उपनिषद्?

उपनिषदः वैशिष्ट्यं किमस्ति?

(iii) Who is ब्रह्मन्?

किमस्ति ब्रह्म?

(5)

7. Write short notes on any two of the following :

5×2=10

अधोलिखितेषु कस्यापि द्वयस्य टिप्पणी प्रदेया—

(a) शांख्यायन-आरण्यकम्

(b) ईशोपनिषद्

(c) मुण्डकोपनिषद्

(d) छान्दोग्योपनिषद्

UNIT—IV

(Vedāṅgas)

(Marks : 15)

8. Answer the following questions in brief : 1×3=3

निम्नलिखितानां प्रश्नानां लघूत्तराणि प्रदेयानि—

(a) What is वेदाङ्गम्?

किं नाम वेदाङ्गम्?

(b) How many Vedāṅgas are there?

कति संख्यकानि वेदाङ्गानि सन्ति?

(c) Who is the author of Niruktam?

निरुक्तग्रन्थस्य कः प्रणेता?

9. Give short introduction on any *one* of the following :

2

निम्नलिखितयोः एकतरस्य संक्षिप्तः परिचयः प्रदेयः —

(a) श्रौतसूत्रम्

(b) ज्योतिषम्

10. (a) Write a note on the Śikṣā Vedāṅga.

10

शिक्षावेदाङ्गमाश्रित्य प्रबन्धमेकं रचयत।

Or / अथवा

- (b) Give an introduction on गृह्यसूत्रम्.

गृह्यसूत्रस्य परिचयः दीयताम्।
